

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
Чепелюк Анни Вікторівни на дисертаційну роботу
**Єремії Яни Ігорівни на тему: «Педагогічні умови формування
предметно-методичної компетентності у майбутніх вчителів
фізичної культури»,**
подану на здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
(галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки)

Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами. Сучасна система вищої освіти України орієнтується на підготовку конкурентоздатного фахівця, здатного ефективно реалізовувати професійні функції в умовах реформування галузі освіти та впровадження компетентнісного підходу. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування предметно-методичної компетентності у майбутніх учителів фізичної культури, що є важливою складовою їхньої професійної компетентності.

Предметно-методична компетентність визначає здатність фахівця не лише володіти знаннями з базових спортивних дисциплін, а й ефективно застосовувати методичні прийоми викладання, враховуючи вікові, фізичні та психофізіологічні особливості учнів. Її формування є необхідною умовою підвищення якості фізкультурної освіти, формування в учнів мотивації до здорового способу життя та зміцнення здоров'я нації.

Водночас аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про недостатню розробленість педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування предметно-методичної компетентності саме у майбутніх учителів фізичної культури. Це зумовлює потребу в подальшому науковому дослідженні цієї проблеми.

Обрана тема відповідає основним положенням Концепції розвитку педагогічної освіти, Державної стратегії розвитку фізичної культури і спорту, а також Національної доктрини розвитку освіти України, які акцентують увагу на

підвищенні якості професійної підготовки фахівців, зокрема у сфері фізичної культури.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження Єремії Яни здійснене відповідно до наукових планів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, зокрема в межах дослідницької теми «Теоретико-методологічні засади розвитку педагогічної освіти та професійної підготовки фахівців у контексті євроінтеграційних процесів» (ДР № 0121U109359) та «Освіта та соціальна робота як ресурси розвитку особистості й суспільства в умовах глобалізації та інтеграції» (ДР № 0121U110498).

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна та повнота викладу в опублікованих працях. Наукові положення дисертаційного дослідження та висновки відповідають меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження, які правильно обрані дисертанткою Їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву. Високий ступінь обґрунтованості та вірогідності результатів дослідження забезпечується сукупністю теоретичного й методологічного апарату; опрацюванням достатньої кількості літературних джерел (237 найменувань, з яких 25 – закордонних авторів); тривалістю виконання дисертаційного дослідження; використанням комплексу сучасних інформативних методів; кількістю наукових публікацій та представленням результатів дослідження на конференціях різного рівня.

Дисертаційна робота Єремії Я.І. є актуальним і ґрунтовним науковим дослідженням, що присвячене одній із важливих проблем сучасної вищої освіти – формуванню предметно-методичної компетентності у майбутніх учителів фізичної культури. Автор послідовно висвітлює теоретико-методологічні засади проблеми, аналізує чинники, що впливають на якість професійної підготовки студентів, а також обґрунтовує й експериментально перевіряє ефективність запропонованих педагогічних умов.

Структура роботи підпорядкована логіці дослідження, зміст викладений чітко й аргументовано. Автор демонструє високий рівень наукової культури,

вміння проводити педагогічні експерименти, аналізувати й інтерпретувати результати.

Наукова новизна роботи полягає у поглибленні розуміння сутності предметно-методичної компетентності та визначенні педагогічних умов її формування, які раніше не були комплексно досліджені у контексті підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Уперше теоретично обґрунтовано та емпірично перевірено педагогічні умови формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Сформовано структурно-функціональну модель цього процесу, що охоплює цільовий, змістовно-технологічний та контрольний-аналітичний блоки. Уточнено зміст основних компонентів компетентності (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) та їх критерії.

Практична значущість отриманих результатів полягає в розробленні авторської методики та навчально-методичних матеріалів, які можуть бути впроваджені у навчальні курси ЗВО. Результати дослідження сприяють оновленню змісту професійної підготовки вчителів, а також можуть бути використані у післядипломній освіті, методичних службах та при розробці освітніх програм.

Результати дослідження мають загальнодидактичний характер, тому можуть застосовуватись в системі професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури для оновлення процесу предметно-методичної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури та підвищення його ефективності, у роботі методичних служб закладів загальної середньої освіти, а також для написання монографій, навчально-методичних комплексів, підручників, методичних рекомендацій для вчителів фізичної культури, посібників з професійної підготовки, теорії та методики професійної освіти, виконанні магістерських, дипломних, курсових робіт, розробці концепцій розбудови системи вищої освіти України.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 19 праць, з яких 7 – одноосібні, 8 відображають основні наукові результати дисертації зокрема, 1 публікація в науковому виданні, включеному до міжнародних наукометричних

баз, 1 стаття у збірнику, включеному до міжнародних наукометричних баз Web of Science, 8 – апробаційного характеру; 1 – навчально-методичний посібник.

Отже, можна стверджувати, що поставлена мета дослідження досягнута, а представлена дисертація Я.І. Єремії є завершеною науковою працею, виконаною з дотриманням вимог академічної доброчесності.

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Дисертаційна робота складається з анотацій (українською та англійською мовами), списку публікацій здобувача, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел та додатків. Загальний текст дисертації викладено на складає 300 сторінок, основний зміст викладено на 184 сторінках. Роботу ілюстровано 17 таблицями та 25 рисунками. У роботі використано 237 найменування, з них 28 – іноземними мовами.

У **вступі** дисертанткою обґрунтовано вибір теми дослідження, її актуальність; вказаний її зв'язок з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та охарактеризовано методи дослідження; розкрито наукову новизну і практичну значущість роботи; представлено інформацію про апробацію результатів дослідження, кількість наукових праць, опублікованих за темою дисертації; вказано дані про структуру та обсяг дисертаційної роботи.

У **першому розділі «Теоретичні основи формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури»** представлено результати аналізу науково-методичної літератури досліджуваної проблеми. Ґрунтовно проаналізовано сучасні теоретичні засади професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищій школі. Акцент зроблено на трансформації освітнього процесу відповідно до вимог Концепції Нової української школи. Автор зосереджується на поняттях компетентності, міждисциплінарності, інноваційності та технологічності освіти, висвітлює їх значення для підготовки педагогів нового покоління. Також окреслено наукові суперечності та проблеми, які стали підґрунтям для формування теми дослідження.

У другому розділі «Науково-методичне обґрунтування педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури» подано авторське бачення структури предметно-методичної компетентності, що включає чотири компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-знаннєвий, діяльнісно-методичний та рефлексивно-аналітичний. Деталізовано критерії та рівні сформованості кожного компонента. Виокремлено комплекс педагогічних умов, що забезпечують розвиток цієї компетентності, зокрема мотивацію до фахової діяльності, оновлення змісту навчання, практичну спрямованість освітнього середовища та підтримку самоосвітньої активності студентів. Завершується розділ описом структурно-функціональної моделі, що інтегрує всі елементи процесу підготовки.

Третій розділ «Експериментальна перевірка дієвості педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування предметно-методичної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури» містить опис методології педагогічного експерименту: його організаційні етапи, вибірку учасників, інструменти дослідження та способи вимірювання результатів. Подано детальний аналіз динаміки змін у рівнях сформованості предметно-методичної компетентності студентів, порівняння результатів контрольних та експериментальних груп. Дані дослідження підтверджують ефективність впроваджених педагогічних умов і моделі, що обґрунтовує доцільність їх подальшого застосування у вищій педагогічній освіті.

У **висновках** дисертації викладені основні результати роботи, які відповідають визначеним завданням дослідження.

Позитивно оцінюючи наукову працю Єремії Яни Ігорівни, необхідно зазначити деякі зауваження, побажання та дискусійні питання:

1. В описі ключових векторів оновлення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (стор. 30-31) бракує порівняльного аналізу зарубіжного досвіду. Доцільно було б посилити цей аспект, враховуючи сучасну орієнтацію освітніх систем на міжнародні стандарти.

2. Автор слушно підкреслює значення міждисциплінарного підходу, проте в тексті спостерігається повторюваність термінів «інноваційність», «інтеграція» без достатнього методологічного розмежування між ними (стор. 62-64). Варто уточнити зміст кожного з понять.

3. Відмічаємо, що структура компетентності описана детально, але варто надати більш чітке співвідношення між її компонентами та методами їх діагностики – це полегшить практичне використання моделі у ЗВО (підрозділ 2.1).

4. Опис педагогічних умов є об'ємним, однак деякі умови (наприклад, організація педагогічної підтримки самоосвітньої діяльності студентів) подані більш узагальнено, ніж конкретно (стор. 103-122). Бажано додати приклади практичної реалізації чи посилання на емпіричні дані.

5. Висновки добре структуровані, проте варто окремо узагальнити вплив дослідження на підготовку викладачів у контексті післядипломної освіти, оскільки в тексті згадується взаємозв'язок з безперервною освітою (стор. 193-198).

Однак висловлені зауваження й побажання не применшують значення роботи і внеску дисертанта в теоретико-методичну проблематику та не спростовують загальної позитивної оцінки рецензованої наукової праці Я.І. Єремії. Виконане дисертаційне дослідження цінне у теоретичному і практичному аспектах. Отримані результати в сукупності є вагомими для подальшого розвитку теорії і практики сучасної української освіти.

Висновок. Дисертаційна робота Єремії Яни Ігорівни на тему «Педагогічні умови формування предметно-методичної компетентності у майбутніх вчителів фізичної культури» є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, актуальне теоретичні і практичне значення, відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів

України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів № 341 від 21.03.2022; № 502 від 19.05.2023; № 507 від 03.05.2024), а її автор Єремія Яна Ігорівна заслуговує присудження ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

29 травня 2025 р.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
фізичного виховання і спорту
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка

Анна ЧЕПЕЛЮК

Підпис доц. А. Чепелюк засвідчую:

Учений секретар Дрогобицького
державного педагогічного
університету імені Івана Франка,
кандидат філологічних наук, доцент

Ірина ПАТЕН